

BHMagazino

Η ΝΤΙΒΑ
ΕΠΙΣΤΡΕΦΕΙ

BELLUCCI

MO'GLA

Π. ΓΚΟΥΓΚΕΝΧΑΪΜ ΣΤΟ PALAZZO ΤΗΣ ΚΟΡΥΦΑΙΑΣ ΣΥΛΛΕΚΤΡΙΑΣ **Σ. 28**
ΠΡΟΣΩΠΑ LEON OF ATHENS, KARMEN TZANATAZIO, ΙΟΛΗ ΤΖΟΥΚΑ **Σ. 21, 24, 34**
ΜΟΔΑ Η ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ ΕΜΠΝΕΕΙ ΤΟΥΣ ΙΤΑΛΟΥΣ ΜΕΤΡ **Σ. 16**



Monica ΜΠΕΛΟΥΤΣΙ

ΜΗ ΑΝΑΣΤΡΕΨΙΜΗ ΓΟΗΤΕΙΑ

Η Ιταλίδα ηθοποιός έχει
συνθηκολογήσει με τον χρόνο και
εξακολουθεί να κάνει αυτό που
ξέρει καλά, να πειραματίζεται,
να τολμά και να κερδίζει πάντα
στο παιχνίδι της αποπλάνησης.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ

Το μεγαλύτερο εμπόδιο το οποίο πρέπει να ξεπεράσουν οι περισσότεροι από τους ηθοποιούς που έχουν προικισθεί και με το παραπάνω από τη φύση, λέγεται ότι είναι αυτή ακριβώς η φυσική ομορφιά τους. Ανεξάρτητα από το πόσα το κοινό περιμένει από αυτούς, την ίδια στιγμή τους έχει καταχωρημένους στη μνήμη του ως «απλώς όμορφους». Τελεία και παύλα. Και εκείνοι εύχονται κάποια στιγμή να πείσουν ότι αν έφτασαν στο κορυφαίο σημείο στο οποίο βρίσκονται, δεν οφείλεται μόνο στην εξωτερική τους εμφάνιση αλλά και στο ότι είναι πραγματικά καλοί στη δουλειά τους. Δύσκολο, αλλά αρκετοί το έχουν καταφέρει. Αν θυμηθούμε τον Τομ Κρουζ στον ρόλο του Ρον Κόβιτς, βετεράνου του πολέμου στο Βιετνάμ πάνω σε αναπηρικό καροτσάκι στο «Γεννημένος την 4η Ιουλίου» (1989), θα δούμε ότι τότε, για πρώτη φορά, ήταν που αρχίσαμε να τον κοιτάζουμε με διαφορετικό μάτι.

Η Νικόλ Κίντμαν πέτυχε κάτι παρόμοιο με τις «Ωρες» και η Σαρλίζ Θερόν με το «Monster»: ρόλοι για τους οποίους και οι δύο ηθοποιοί τιμήθηκαν με το βραβείο Οσκαρ. Και φυσικά έχουμε και την περίπτωση της Μόνικα Μπελούτσι, η οποία μπορεί μεν να μην έχει προταθεί ακόμη για Οσκαρ, αλλά που χρειάστηκε και αυτή να «τσαλακώσει» την ομορφιά της σε ταινίες όπως η «Μαλένα» και – κυρίως – το «Μη αναστρέψιμος» για να αποδείξει, εδώ και πολλά χρόνια, ότι ναι, είναι μία από τις πιο όμορφες γυναίκες του κόσμου αλλά συγχρόνως και αξιόλογη ηθοποιός. Η Μόνικα Μπελούτσι, βέβαια, η οποία εκτός από εκπάγλου καλλονής είναι επίσης άτομο εξαιρετικά καλλιεργημένο, πολύγλωσσο (μιλάει άνετα τέσσερις γλώσσες – γαλικά, αγγλικά, ισπανικά και τη μητρική της) και πανέξυπνο, υπήρξε ανέκαθεν σημαιοφόρος μιας πολύ ενδιαφέρουσας άποψης: «Η ομορφιά είναι μειονέκτημα μόνο για τους ανόητους» είχε πει κάποτε και όχι μία μόνο φορά. «Γιατί αν είσαι έξυπνος, τότε μπορείς στ' αλήθεια να εκμεταλ-

λευθείς την ομορφιά σου, ακόμη και να ωφεληθείς από αυτήν». Και είναι αλήθεια. Εξάλλου, ως ηθοποιός παίρνει πολύ στα σοβαρά το επάγγελμά της. «Στη “Μαλένα” και στο “Μη αναστρέψιμος” η ομορφιά μου καταστράφηκε για χάρη της ποικιλίας, δηλαδή επί τούτου» την είχα προσωπικά ακούσει να λέει στο Φεστιβάλ της Βενετίας πριν από ακριβώς 14 χρόνια, όταν έχοντας παίξει την Κακιά Μάγισσα ήταν ό,τι το καλύτερο είχε να προσφέρει η ταινία «Αδελφοί Γκριμ» του Τέρι Γκίλιαμ. «Γιατί η ποικιλία είναι αυτό ακριβώς που αναζητώ ως ηθοποιός. Μία πάνω, μία κάτω. Φαντάζεστε πόσο βαρετό θα ήταν αν έπαιζα πάντοτε την απόλυτη ομορφιά; Ή το αντίθετο;».

Η ηλικία δεν είναι παρά ένας αριθμός...

Για ανθρώπους όπως η Μόνικα Μπελούτσι η ανανέωση και η ποικιλία στους ρόλους δεν σταματά ποτέ, όχι μόνο στη μυθοπλασία, αλλά ούτε στην αγορά και στο εμπόριο. Εδώ και λίγο καιρό η Ιταλίδα ηθοποιός, εκτός από τις καλλιτεχνικές δεσμεύσεις της που ούτως ή άλλως είναι αρκετές διότι της αρέσει πολύ να εργάζεται, δοκιμάζεται σε κάτι που ναι μεν ακούγεται διαφορετικό αλλά την ίδια ώρα είναι επίσης κάτι που ήδη γνωρίζει καλά. Τη διαφήμιση. Εχοντας τεθεί «υπό την προστασία» γνωστής μάρκας προϊόντων περιποίησης προσώπου, η Μπελούτσι μοιράζεται τα προσωπικά μυστικά της ομορφιάς της με το καταναλωτικό κοινό. Το μότο της; «Η ηλικία είναι απλώς ένας αριθμός...».

Χωρίς όλα αυτά να σημαίνουν βέβαια ότι δεν έχει εμπειρία από τον χώρο της προώθησης προϊόντων. Δεν πρέπει εξάλλου να ξεχνάμε ότι η Μπελούτσι ξεκίνησε ως μοντέλο και αν κοιτάξουμε προσεκτικά στο βιογραφικό της θα τη βρούμε να «αγκαλιάζει» φίρμες αυτοκινήτων, αρωμάτων, καλλυντικών, ενδυμάτων (έχει γίνει πολλές φορές το πρόσωπο για τις διαφημιστικές καμπάνιες του οίκου Dolce & Gabbana), ακόμη και... λάστιχων αυτοκινήτων! Ο λόγος που το ημερολόγιο πασίγνωστης εταιρείας κατασκευής ελαστικών για το 1997 είναι σήμερα συλλεκτι-



«

**Ορισμένες φορές
οι άνθρωποι που
πιστεύουν ότι
είσαι όμορφη
σε τοποθετούν
σε μία γυάλα και
φοβούνται
να σε αγγίξουν**

»

●
Η Μόνικα Μπελούτσι
φωτογραφημένη
στη Ρώμη το 2015
στο πλαίσιο της
προώθησης της
ταινίας Τζέιμς Μποντ
«Spectre».

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΗ ΒΑΡΛΑΚΗ

«Καλώς ήρθες στο Χόλιγουντ». Με αυτή τη φράση λέγεται ότι υποδέχτηκε ο σκηνοθέτης Μπλέικ Εντουαρντς τον Πίτερ Σέλερς όταν εκείνος έφθασε στη Ρώμη και στα στούντιο της Τσινετσιτά για τα γυρίσματα της ταινίας «Ροζ Πάνθηρας» (1963). «Μα... είμαστε στην Ιταλία» ψιθύρισε ο Σέλερς φανερά μπερδεμένος. Ο σκηνοθέτης των μεγάλων κωμωδιών τον κοίταξε και γελώντας του απάντησε: «Αγαπητέ μου, μια ιδέα είναι και το Χόλιγουντ». Και είχε δίκιο, καθώς μεγάλο μέρος της κινηματογραφικής παραγωγής των 50s και των 60s άνηθε στο επονομαζόμενο «Χόλιγουντ του Τίβερη», στην περίφημη Τσινετσιτά, μια «πόλη-στούντιο» με 73 κτίρια απλωμένα σε μια έκταση 400 στρεμμάτων, η οποία δημιουργήθηκε από τον Μπενίτο Μουσολίνι στη Ρώμη. Κάπως έτσι τα αμερικανικά στούντιο μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο αποθέωσαν την Αιώνια Πόλη, μεταφέροντας εκεί πολλές από τις παραγωγές τους. Ο λόγος ήταν απλός και πρακτικός: τα εργατικά χέρια στην Ιταλία ήταν πολύ πιο φθηνά.



Η Ρώμη, η Αιώνια Πόλη, η κινηματογραφική πόλη. Το ΒΗΜAgazino εξερευνά τον κόσμο της Τσινετσιτά και των ιταλίδων star που άφησαν εποχή στην έβδομη τέχνη.

ΣΙΝΕΜΑ Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ



● Επάνω: Η Οντρεϊ Χέμπορν και ο Γκρέγκορι Πεκ στα γυρίσματα της ταινίας «Διακοπές στη Ρώμη» (1953).

Αριστερά: Ελληνορωμαϊκό ντεκόρ στα πλατό της Τσινετσιτά. Οι παραγωγές με αναφορές στην αρχαιότητα είχαν τη μερίδα του λέοντος στα τέλη της δεκαετίας του 1950.

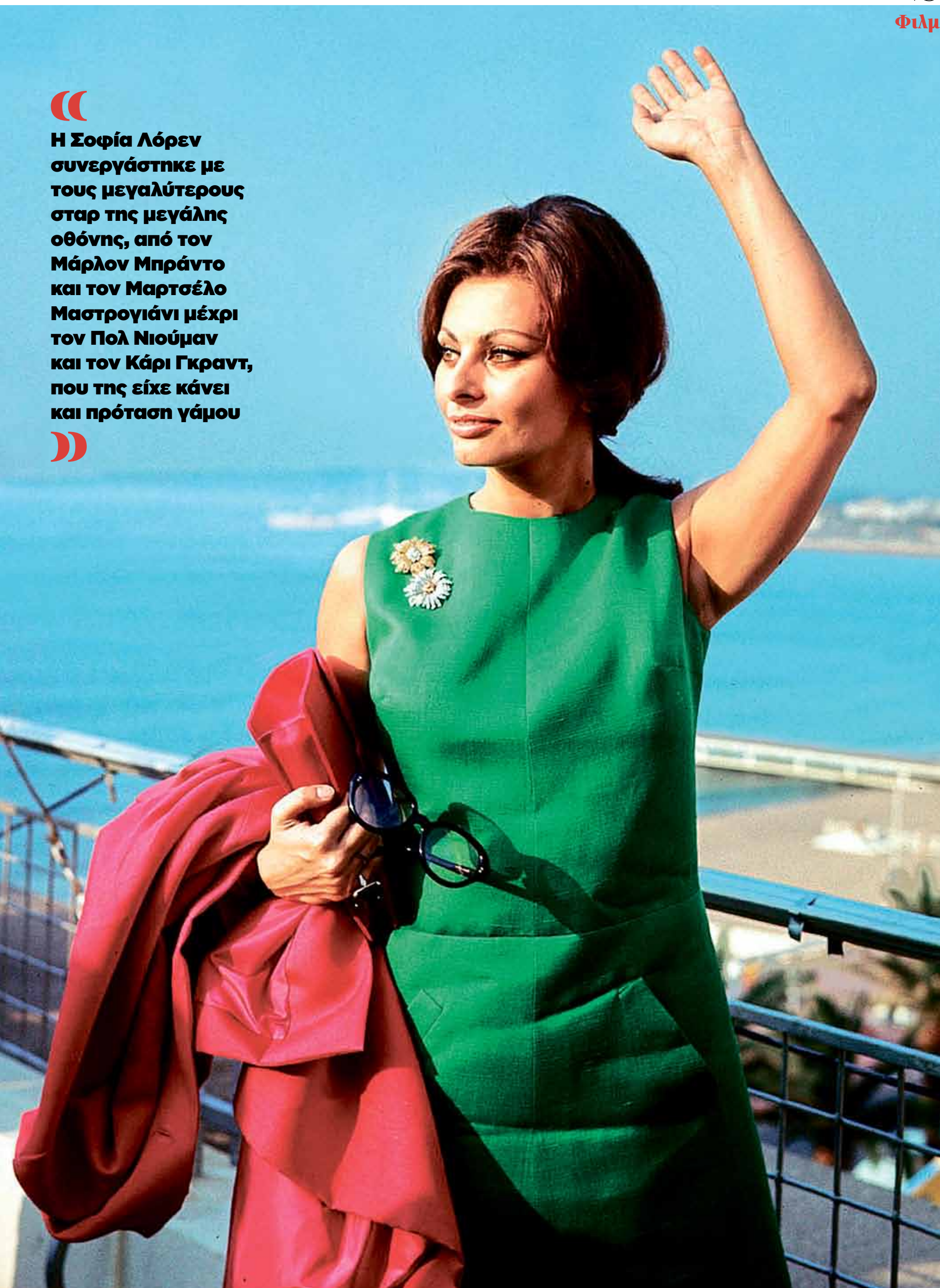
Στην Τσινετσιτά γυρίστηκε ο «Μπεν Χουρ» (1959), η ταινία-ορόσημο των 11 Οσκαρ, καθώς και η περίφημη «Κλεοπάτρα» (1963), μία από τις ακριβότερες παραγωγές όλων των εποχών, η οποία με σημερινά δεδομένα κόστισε 360 εκατ. δολάρια και λίγο έφτασε να οδηγήσει την 20th Century Fox στη χρεοκοπία – μόνο η Ελίζαμπεθ Τέιλορ αμειβόταν με 10.000 ευρώ την ημέρα συν τα έξοδά της. Το συγκεκριμένο φιλμ στάθηκε μάλιστα και αφορμή για να γεννηθεί ο «larger than life» παράνομος έρωτας μεταξύ της Τέιλορ και του Ρίτσαρντ Μπάρτον – αμφότεροι ήταν εκείνη την εποχή παντρεμένοι. Το ειδύλλιό τους, που φούντωσε στα κινηματογραφικά πλατό, έγινε πρωτοσέλιδο σε όλον τον κόσμο όταν ένας παπαράτσος τους απαθανάτισε σε τρυφερές στιγμές πάνω σε ένα γιοτ που έπλεε στα νερά της Μεσογείου. Αν όμως μια ταινία έχει συνδεθεί ανεξίτηλα με την Αιώνια Πόλη, δεν είναι άλλη από τη ρομαντική κομεντί «Διακοπές στη Ρώμη» (1953) του Γουίλιαμ Γουάιλερ. Η εικόνα της Οντρεϊ Χέμπορν πάνω σε βέσπα με οδηγό τον Γκρέγκορι Πεκ να κάνει βόλτες στο ιστορικό κέντρο της ιταλικής πρωτεύουσας θεωρείται κλασική. Όπως και οι φωτογραφίες της διάσημης ηθοποιού, το 1960, στην ταράτσα του εμβληματικού ξενοδοχείου «Hassler» να διαβάζει το τηλεγράφημα που της ανακοίνωνε ότι κέρδισε το Βραβείο Α' Γυναικείου Ρόλου για την ταινία «Η ιστορία μιας μοναχής» (1959) από την Ένωση Κριτικών της Νέας Υόρκης. Γιατί η Οντρεϊ Χέμπορν λάτρευε τη Ρώμη, έζησε στους δρόμους της και μάλιστα παντρεύτηκε και έναν Ιταλό, τον ψυχίατρο Αντρέα Ντότι, το 1969, με τον οποίο απέκτησε έναν γιο. Ο Ντότι, όμως, αποδείχθηκε άπιστος και ο γάμος τους διαλύθηκε το 1982.

Χλαμύδα, σπαγγέτι και Φελίνι

Περί τα τέλη της δεκαετίας του 1950 στην Τσινετσιτά βασιλεύουν οι «ταινίες-χλαμύδα», τα λεγόμενα «peplum» (ή «sword-and-sandal»), παραγωγές που αποτύπωσαν ή, μάλλον καλύτερα, διαστρέβλωσαν την αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή μυθολογία και ιστορία, ενώ λίγο αργότερα ήρθε και η εποχή των σπαγγέτι γουέστερν. Ο άνθρωπος που έχει συνδέσει το όνομά του ανεξίτηλα με τα θρυλικά στούντιο δεν είναι άλλος από τον Φεντερίκο Φελίνι. Για-



**Η Σοφία Λόρεν
συνεργάστηκε με
τους μεγαλύτερους
σταρ της μεγάλης
οθόνης, από τον
Μάρλον Μπράντο
και τον Μαρτσέλο
Μαστρογιάνι μέχρι
τον Πολ Νιούμαν
και τον Κάρι Γκραντ,
που της είχε κάνει
και πρόταση γάμου**





PORTOFINO

Το κατάφυτο παραθαλάσσιο καταφύγιο των jet setters είναι μία από τις ομορφότερες καρτ ποστάλ της Ιταλικής Ριβιέρας.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΑ ΒΙΛΙΟ

«Βρήκα τον έρωτά μου στο Portofino / γιατί πιστεύω ακόμη στα όνειρα» τραγουδάει η Dalida στη μεγάλη επιτυχία των 50s «Love in Portofino» αποκαλύπτοντας μέσα σε δύο στίχους τι σημαίνει αυτό το μικροσκοπικό ψαροχώρι (μόλις 401 κατοίκους είχε σύμφωνα με την πιο πρόσφατη απογραφή) για τους χιλιάδες των ανθρώπων που το επισκέπτονται κάθε καλοκαίρι – ανάμεσά τους επιχειρηματίες με τα σκάφη τους, celebrities (από τον Βαλεντίνο, την Κλόντια Σίφερ, τον Έλτον Τζον έως τη Σερ, την Κάιλι Μινόγκ και την Μπιγιονσέ) αλλά και πλήθος τουριστών που θέλουν να απολαύσουν για λίγο τη γλυκιά ζωή (dolce vita) α λα ιταλικά. Πορτοφίνο είναι ο διαχρονικός καλοκαιρινός έρωτας, το όνειρο των απόλυτων διακοπών σε ένα μαγευτικό περιβάλλον. Είναι κατάφυτοι λόφοι, τα δέντρα των οποίων φτάνουν μέχρι τη θάλασσα – ορισμένα σκύβουν για να βουτήξουν, θαρρείς, στο νερό. Είναι παλαιά τριώροφα και τετραώροφα σπίτια βαμμένα σε αποχρώσεις της ώχρας και της τερακότας. Είναι βαθιά, πεντακάθαρα νερά, μια απέραντη, δροσερή θάλασσα, κάποτε γεμάτη δελφίνια. Από εκεί πήρε το λιμάνι το πρώτο όνομά του, όταν το ίδρυσαν οι Ρωμαίοι: Portus Delphini το έλεγαν, δηλαδή «λιμάνι των δελφινιών».

Από τότε μέχρι σήμερα πολλά πράγματα άλλαξαν. Και τα δελφίνια τραβήχτηκαν στα πιο ανοιχτά νερά, σε πιο ασφαλείς για εκείνα περιοχές, καθώς οι τουρίστες κατέλαβαν τις δαντελωτές ακτές. Το μικρό χωριό όπου κάποτε παραθέριζαν μακριά από τα πλήθη ο Γουίστον Τσόρτσιλ και ο Ρενιέ με την Γκρέις του Μονακό, αν και παραμένει μικρό, μετατράπηκε σε ένα από τα πιο δημοφιλή και πολυσύχναστα θέρετρα του Ιταλικού Βορρά. Με τα ακριβά ξενοδοχεία του, τα gourmet εστιατόριά του, τις μπουτίκ με τα επώνυμα προϊόντα και τα πολυτελή γιοτ που αραγμένα στις μαρίνες του προσθέτουν χλιδή στο ονειρικό σκηνικό. Ανάμεσα σε αυτά τα γιοτ δεν είναι απίθανο να δείτε και το υπερπολυτελές «Atlantis II» της οικογένειας Νιάρχου, που φαίνεται πως εξακολουθεί να διατηρεί για το Πορτοφίνο την αγάπη που του είχε ο παππούς Σταύρος Νιάρχος.

Ξέρεις από βέσπα;

Ας αφήσουμε όμως τη θάλασσα για τους θαλασσόλυκους και πάμε να γνωρίσουμε το Portofino με έναν τρόπο πρωτότυπο, που όμως του πάει πολύ: ταξιδεύοντας με βέσπα σε έναν τόπο που έχει άμεσα συνδέσει την ιστορία του με το all time classic δίκυκλο της Piaggio, το οποίο γεννήθηκε στα εργοστάσια των γειτονικών Γένοβα, Πίζα και Ποντεντέρα. Είναι ιδανικές οι κομψές βέσπες για να εκδράμετε στην πε-

ριοχή μια όμορφη μέρα της άνοιξης ή ένα πρωινό του καλοκαιριού, προτού αρχίσει ο ήλιος να καίει, ή και τα θερινά απογεύματα με τα υπέροχα ηλιοβασιλέματα και με τη δροσιά που κατεβαίνει από το βουνό γεμάτη με τις όμορφες μυρωδιές της φύσης. Δεν θα είναι δύσκολο να νοικιάσετε μία από εκείνες τις χρωματιστές vintage βέσπες που βλέπετε στις ταινίες και να βρεθείτε κι εσείς για λίγο στα 60s σκηνοθέτες και πρωταγωνιστές στη δική σας ταινία. Εξάλλου, το πανέμορφο σκηνικό είναι ήδη έτοιμο! Και για να γίνουμε πιο πρακτικοί, αν πράγματι ενδιαφέρεστε για «Vespa tour» στο Portofino, απευθυνθείτε στα πρακτορεία που τα οργανώνουν, ένα από αυτά είναι το Deluxe Italy.

Εκδρομή στα χωριά της Cinque Terre

Το μεταφορικό μέσο δεν θεωρείται σε καμία περίπτωση απαραίτητο για το ίδιο το Πορτοφίνο, που εί-

● Διάφορα πρακτορεία στην περιοχή νοικιάζουν βέσπες με τις οποίες μπορείς να μετακινηθείς από χωριό σε χωριό απολαμβάνοντας την υπέροχη φύση.

● Σαν παιχνίδι με τουβλάκια που ένα χέρι τακτοποίησε το ένα δίπλα στο άλλο. Τα σπίτια του Πορτοφίνο δημιουργούν ένα πολύχρωμο τείχος μπροστά στη θάλασσα.



CARMEN GIANNATTASIO

*«Ntíβα nítan
n Káshlas»*

Μερικές εβδομάδες προτού βρεθεί στη σκηνή του Ηρωδείου για να ερμηνεύσει τη «Νόρμα» του Μπελίνι, η ιταλίδα σοπράνο υπερηφανεύεται για την καταγωγή της από τη Μεγάλη Ελλάδα και περιγράφει την αφοσίωση και τις θυσίες που απαιτεί το λυρικό θέατρο.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΑ ΒΙΑΟ

Ως «Νόρμα» του Μπελίνι στη νέα παραγωγή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, η Κάρμεν Τζανατάζιο θα τραγουδήσει για πρώτη φορά μπροστά στο ελληνικό κοινό. Για τη διάσημη ιταλίδα υψίφωνο η εμφάνιση στο Ωδείο Ηρώδου Αττικού είναι όμως, εκτός από ντεμπούτο, και επιστροφή. Η επιστροφή της σε μια χώρα που αγαπά, όπως αποκάλυψε στη συνομιλία που είχαμε μαζί της λίγο προτού φτάσει στην Αθήνα για να ξεκινήσει πρόβες: «Μπορεί να έχω πολλά χρόνια να έρθω στην Ελλάδα», λέει, «ερχόμεν όμως μαζί με τους γονείς μου όταν ήμουν παιδί σχεδόν κάθε

καλοκαίρι για διακοπές, είχα Έλληνες φίλους και ήξερα και αρκετές λέξεις στα ελληνικά». Τις οποίες λέξεις άρχισε να επαναλαμβάνει αφήνοντάς με άφωνο με την τέλεια προφορά της. «Μου το έχουν πει και άλλοι πως έχω καλή προφορά», γελάει, «αλλά, εδώ που τα λέμε, έχω ιδιαίτερες σχέσεις με τη χώρα σας. Κατάγομαι από τη Magna Grecia (γεννήθηκε στο Αβελίνο, μερικά χιλιόμετρα έξω από τη Νάπολι) και το επίθετό μου προκύπτει από την ένωση δύο ελληνικών ονομάτων, “Ιωάννης” και “Αναστάσιος”. Σαν να λέμε είμαι η κόρη του Ιωάννη που αναστήθηκε, δηλαδή που νίκησε τον θάνατο, είμαι η κόρη του Γιάννη του Αθανάτου!». Γελάει και πάλι δυνατά, με το ανοιχτόκαρδο γέλιο που θα ακουστεί πολλές φορές κατά τη συζήτησή μας. Και δηλώνει εκ νέου ευτυχισμένη που θα έρθει στην Ελλάδα για να τραγουδήσει αλλά και «για να φάω γύρο! Το περιμένω πώς και πώς» λέει και ξαναγελάει. Η brand ambassador παγκοσμίου αναγνωρισιμότητας οίκου κοσμημάτων, για να θυμηθούμε μια επιμέρους ιδιότητα μιας υψιφώνου που εκτός από το τραγούδι της

είναι διάσημη και για το κομψό ντύσιμό της, ονειρεύεται «Greek souvlaki». Όμως η Κάρμεν Τζανατάζιο, ακόμη και αν έχει χαρακτηριστεί από τον Τύπο ντίβα της νέας γενιάς, δηλώνει μια «αυτοδημιούργητη και σκληρά εργαζόμενη γυναίκα» που θέλει να ζει τη ζωή της με όλα όσα της προσφέρει, και με τις πολυτέλειες και με τις απλές καθημερινές απολαύσεις. Αν και το φορτωμένο πρόγραμμά της δεν της αφήνει και πολλές ελευθερίες, ειδικά όταν την περιμένουν ρόλοι τόσο απαιτητικοί όσο αυτός που αναμένεται να ερμηνεύσει στο Ηρώδειο.

Τελικά, είναι η «Νόρμα» ο πιο δύσκολος ρόλος στο ρεπερτόριο της σοπράνο;
«Σίγουρα! Είναι τρομακτικά δύσκολος ρόλος!».

Γιατί;
«Για πολλούς λόγους. Επειδή απαιτεί να χρησιμοποιήσεις τα πάντα στη φωνή σου, ψηλές νότες, χαμηλές νότες, κολορατούρες... Επειδή είναι πολύ μεγάλος σε διάρκεια, οπότε πρέπει να προσέξεις, να τραγουδήσεις έξυπνα, κάνοντας οικονομία στις δυνάμεις σου, αλλιώς



**Είναι πολύ λίγες
οι πραγματικές
ντίβες. Ντίβα ήταν
η Κάλλας, η οποία
εξακολουθεί τόσα
χρόνια μετά τον
θάνατό της να μας
δίνει μαθήματα με
το καλλιτεχνικό
ήθος και το
τραγούδι της**



● Ο διεθνής Τύπος την έχει αποκαλέσει «a model diva», καθώς η παλίδα υψίφωνος δεν κρύβει την αγάπη της για τη μόδα.



PEGGY GUGGENHEIM ΑΙΩΝΙΑ ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ ΜΕ ΤΗ ΒΕΝΕΤΙΑ

ΑΠΟ ΤΗ
ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΑΣΤΡΑΠΕΛΛΟΥ

Το 1948 στην Ελλάδα μαινόταν ο Εμφύλιος. Σε ένα παράλληλο σύμπαν και σε εντελώς διαφορετικές γεωγραφικές συντεταγμένες, η Πέγκι Γκουγκενχάιμ (1898-1979) αναζητούσε τον τόπο όπου θα δημιουργούσε το μουσείο που θα στέγαζε τη συλλογή της. Το Λονδίνο είχε αποκλειστεί από πιο παλιά, καθώς τα σχέδιά της να συστήσει ένα μουσείο με τη συνδρομή του διάσημου ιστορικού τέχνης Χέρμπερτ Ριντ είχαν ναυαγήσει. Το Παρίσι δεν έμπαινε καν στη συζήτηση, απ'όταν το είχε εγκαταλείψει κακήν κακώς με το ξέσπασμα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου – ούσα Εβραία – μαζί με τα σχέδιά της για τη δημιουργία ενός μουσείου στην Place Vendôme. Ούτε η γενέτειρά της Νέα Υόρκη συνιστούσε μια επιλογή, καθώς όταν είχε επιστρέψει το 1941 και είχε δημιουργήσει μια γκαλερί-μουσείο με την επωνυμία «Η Τέχνη του Αιώνα», είχε απογοητευτεί βαθιά με τον κυνισμό που χαρακτήριζε το εμπόριο έργων τέχνης. Καμία πόλη δεν χωρούσε τη συλλογή της πλούσιας, εκκεντρικής, απίθανης και θαρραλέας γυναίκας η οποία είχε αρχίσει να συγκεντρώνει έργα σουρεαλιστών, κυβιστών, ντανταϊστών από το 1938 με μια αποφασιστικότητα που δεν τη μετρίαζε ούτε η απειλητική έλευση των Ναζί στο Παρίσι. Καμία πόλη εκτός από τη Βενετία. Το άδειο (ελέω Εμφυλίου) ελληνικό περίπτερο της Μπιενάλε στα Giardini στέγαζε για λίγο ορισμένα έργα από την ανεκτίμητη συλλογή της – για πρώτη φορά επί ιταλικού εδάφους – στο πλαίσιο της 24ης διοργάνωσης. Η «αμερικανική εμπειρία» γύρω από τη σύγχρονη τέχνη και τα κυρίαρχα ρεύ-

ματα του μοντερνισμού έτυχαν θερμότατης υποδοχής. Εκεί έμελλε να παραμείνει η συλλογή της, μία από τις πιο σημαντικές στον δυτικό κόσμο. Συγκεκριμένα, σε ένα παλάτσο του 18ου αιώνα ονόματι Βενιέρ ντέι Λεόνι πάνω στο Μεγάλο Κανάλι της Βενετίας. Στο κτίριο δηλαδή όπου εγκαταστάθηκε στα τέλη της δεκαετίας του '40 φροντίζοντας να το μετατρέψει σε συγγραφικό και καλλιτεχνικό πόλο έλξης για Ευρωπαίους αλλά και για εκπατρισμένους Αμερικανούς, καθώς και σε σπίτι-μουσείο της περίφημης συλλογής της, την οποία άνοιγε στο κοινό τους καλοκαιρινούς μήνες. Από τότε η Πέγκι δεν εγκατέλειψε ποτέ την αγαπημένη της πόλη και κυκλοφορούσε στα μικρά και στα μεγαλύτερα κανάλια αγέρωχη και επιβλητική με την ιδιωτική της γόνδολα και

Η εφετινή ελληνική εκπροσώπηση στην Μπιενάλε της Βενετίας φέρνει στο προσκήνιο τη θρυλική συλλέκτρια που αγάπησε την πόλη των δόγηδων και την έκανε σπίτι για την ίδια και για τη συλλογή της.

τον προσωπικό της γονδολιέρη. Η εφετινή ελληνική συμμετοχή στην 58η Μπιενάλε της Βενετίας, στην οποία ο Ζάφρος Ξαγοράρης ασχολείται μεταξύ άλλων με την παραχώρηση του εθνικού περιπτέρου στη θρυλική συλλέκτρια, αποτελεί μια ευχάριστη και πρωτότυπη αφορμή για να θυμηθεί κανείς τη γυναίκα που άλλαξε την πορεία της μεταπολεμικής τέχνης. Γιατί συνήθως το όνομά της έρχεται στην επικαιρότητα εξαιτίας της σφοδρής αντιπαράθεσης και της δικαστικής διαμάχης ανάμεσα στους κληρονόμους της και στο Ίδρυμα Σόλομον Ρ. Γκουγκενχάιμ στη Νέα Υόρκη, το οποίο διαχειρίζεται το μουσείο της και τη συλλογή της στη Βενετία. Πρέπει βεβαίως να διευκρινιστεί ότι το Ίδρυμα όπως και το ομώνυμο μουσείο στη Νέα Υόρκη,

το οποίο στεγάζεται στο εμβληματικό σπειροειδές αρχιτεκτόνημα του Φρανκ Λόιντ Ράιτ, ανήκαν στον θείο της Πέγκι, τον συλλέκτη Σόλομον Ρ. Γκουγκενχάιμ, και όχι στην ίδια. Απλώς, όταν πλέον είχε μεγαλώσει και διαπίστωσε ότι έπρεπε με κάποιον τρόπο να διασφαλίσει τη συνέχεια της συλλογής της, δώρισε το παλάτσο της, όπως και τη συλλογή της, στο Ίδρυμα.

Από τον «Τπανικό» στο Canal Grande

Ο θείος, όπως και ο πατέρας της Μπέντζαμιν, ήταν ένας από τους επτά γιους της οικογένειας του εβραίου μεγιστάνα των ορυχείων μετάλλου Μέγερ Γκουγκενχάιμ (1828-1905). Ο πατέρας της Πέγκι θεωρούνταν πολύ πιο «φτωχός» και σίγουρα πιο άτυχος από τον διάσημο αδελφό του Σόλομον. Ήταν επιβάτης του «Τιτανικού» το 1912 και υπήρξε ένα από τα πιο προβληματικά θύματα του τραγικού ναυαγίου. Αντιμέτωπος με το αναπόφευκτο, παραχώρησε τη θέση του στις σωσίβιες λέμβους στη γαλίδα ερωμένη του και την υπηρέτριά της και ντύθηκε με σμόκιν για να «πεθά-νει ως τζέντλεμαν». «Προσπάθησα να κάνω το καθήκον μου» ήταν το μήνυμά του προς τη σύζυγό του Φλορέτ, μέλος της επίσης εβραϊκής οικογένειας τραπεζιτών Σέλιγκμαν, και τις τρεις κόρες τους Μπενίτα, Πέγκι και Μπάρμπαρα.



Επάνω: Η Πέγκι Γκουγκενχάιμ στην ταράτσα του σπιτιού και μουσείου της στη Βενετία.

Αριστερά: Εξωτερική άποψη του Μουσείου Γκουγκενχάιμ στο Canal Grande.

● Το 1979, τελευταία χρονιά της ζωής της, στον κήπο του Παλάτσο Βενιέρ ντέι Λεόνι, όπως ονομαζόταν η πολυτελής οικία της.

